

สัปดาห์ที่ 10

ปรัชญาประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตย (The Meaning of the Democracy)

- ระบบการปกครองที่ถ่อมตีปวงชนเป็นใหญ่ การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่
- แฮโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) กล่าวว่า ประชาธิปไตยได้แก่ สังคมของบุคคลที่มีความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน
- ลาสกี (H.J. Laski) ประชาธิปไตย คือ ความปรารถนาของมนุษย์ในอันที่จะยอมรับนับถือ และรักษาไว้ซึ่งความสำคัญของตนเองและความเสมอภาคระหว่างบุคคลในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- ศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ ประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งซึ่งมีแบบแห่งพฤติกรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม
- ดร ชัยอนันต์ สมุทวณิช มีทัศนะที่สรุปได้ว่า การปกครองแบบประชาธิปไตยมีลักษณะถือว่า อำนาจมาจากประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ใช้ผลประโยชน์ของประชาชน ดำเนินการบริหารประเทศตามประโยชน์สุขของประชาชนให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่บุคคลโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

- สรุปว่าประชาธิปไตย หลักการปกครอง การใช้อำนาจ จากประชาชน ให้ประชาชน เพื่อประชาชน ของประเทศให้มีความสงบสุขในทุกด้านของดำเนินชีวิต

บ่อเกิดประชาธิปไตย

- ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๐-๑๖ เป็นยุคที่มีการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชที่ประชาชนต่างมีปัญหากจากการใช้อำนาจการปกครองของกษัตริย์ โดยขาดความยุติธรรมอย่างรุนแรง ดังนั้นหลังจากคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส ค้นพบทวีปใหม่คือ อเมริกา จึงเป็นเหตุที่ทำให้ประชาชนจากประเทศต่าง ๆ ในยุโรปที่ไม่อาจฝืนทนกับความอธรรมในสังคมได้ต่างอพยพกันไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในอเมริกา นับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๖๐๗ จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. ๑๗๓๒ ในระยะนี้มีชาวยุโรปที่หลั่งไหลไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อเมริกา ๑๓ อาณานิคม โดยอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ แต่เนื่องจากประเทศอังกฤษได้ทำการปกครองรัฐอาณานิคมเหล่านั้นด้วย ความไม่เป็นธรรมและเอาเปรียบอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการออกกฎหมาย กดขี่และเอาเปรียบ

- หลังจากที่ชาวอาณานิคมในอเมริกาทั้ง ๑๓ แห่งนี้ได้รับชัยชนะจากการทำสงครามกับอังกฤษ และได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระแล้วจึงต่างร่วมมือและทำการตกลงประกาศอิสรภาพในปี ค.ศ. ๑๗๘๓ โดยเรียกเอกสารที่ร่างขึ้นเพื่อประกาศอิสรภาพของตนนั้นว่า “**Bill of Rights**” ซึ่งมีใจความตอนหนึ่งว่า เราถือว่าความจริงต่อไปนี้มีความหมายชัดเจนในตัวเอง คือความจริงที่ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน เสมอภาคกันได้รับสิทธิจากพระเจ้าผู้ให้กำเนิดที่เปลี่ยนแปลงโอนไม่ได้ สิทธิเหล่านั้นได้แก่ สิทธิในชีวิต เสรีภาพ และการแสวงหาความสุข

- ต่อมา จึงได้นำเอาหลักการในคำประกาศอิสรภาพ หรือ **Bill of Rights** นั้น มาเขียนเป็นแนวทางและหลักการในการปกครองประเทศ เรียกว่า รัฐธรรมนูญ หรือ **Constitution** ซึ่งต่อมาประเทศอเมริกาได้ทำการประกาศใช้รัฐธรรมนูญดังกล่าวอย่างเป็นทางการ ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๘๘

วิวัฒนาการของประชาธิปไตยในสังคมไทย

- ครั้นต่อมาเมื่อวัฒนธรรมทางการเมืองของโลกตะวันตกได้แผ่อิทธิพลครอบคลุมไปทั่ว แ
- ระบบการปกครองรูปแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ถูกกัดเซาะและได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ส่วนทางด้านการเมืองไทยภายในเองก็มีปัญหารุมเร้าตลอดเวลา โดยเฉพาะในช่วงต้นรัชกาล มีในประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบนั้นด้วย

- กลุ่มการเมืองที่มีบทบาทสำคัญ ๓ กลุ่ม คือ

ก กลุ่มสยามหนุ่ม (Young Siam) มีพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นหัวหน้ากลุ่มมีความคิดแบบหัวก้าวหน้าที่ต้องการเปลี่ยนแปลงประเทศสู่ความทันสมัยแบบตะวันตก

ข กลุ่มสยามเก่า (Old Siam) มีกรมพระราชวังบวรรัษฎาเป็นผู้นำประกอบไปด้วยขุนนางรุ่นเก่าที่ไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เพราะเกรงจะส่งผลกระทบต่ออำนาจและผลประโยชน์ต่อกลุ่มตน

ค กลุ่มสยามอนุรักษ์ (Conservative Siam) เป็นกลุ่มที่สาม มีสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เป็นหัวหน้า

- ระบบประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบัน
- ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทยช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา รวม ๗๐ ปีมานี้ จะพบข้อเท็จจริงว่ามีการรัฐประหารล้มล้างรัฐบาล รวม ๑๘ ครั้ง คิดเฉลี่ย ๒ ๗ ปีต่อครั้ง ๓๕ ซึ่งให้เห็นว่าเสถียรภาพของระบอบประชาธิปไตยยังไม่มั่นคงแม้ว่าจะมีการพัฒนาเรื่อยมา จะพบว่าการปรับใช้รัฐธรรมนูญมาตลอด จากปี พ ศ ๒๔๗๕ ถึงปี พ ศ จนถึงปัจจุบันรวมระยะเวลา ๗๒ ปี รวม ๑๖ ฉบับ คิดเฉลี่ย ๔ ๕ ปีต่อฉบับ ๓๖

รัฐธรรมนูญ (Constitution)

- ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๓๔ ในมาตรา ๑๑ เพื่อจัดให้มี สภาร่างรัฐธรรมนูญ ขึ้นทำหน้าที่ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับ ปัจจุบันคนไทยใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สำหรับเนื้อหารายละเอียดขอให้นักศึกษาได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองจากหนังสือหรือใน Internet

การศึกษากับประชาธิปไตย

- ขณะนี้เราจึงประสบปัญหาสำหรับประชาธิปไตยคือ การที่จะต้องสร้างธรรมาธิปไตยให้เกิดขึ้นแต่คนทุกคน ถ้าทุกคนมีธรรมาธิปไตย ยึดธรรมาธิปไตยเป็นหลักแล้ว เราก็จะได้ประชาธิปไตยที่ดี
- การสร้างสรรค์ประชาธิปไตยนั้น จะต้องมีการฝึกอบรมอย่างน้อย ด้านคือ
- การสร้างสาระหรือเนื้อหาของการปกครองที่ดี อันได้แก่ธรรมาธิปไตย
- การฝึกฝนในด้านรูปแบบหรือวิธีการปกครองแบบประชาธิปไตย

สรุป

- หลักการสำคัญของประชาธิปไตยมีหลายข้อมีรากฐานที่มาจากหลากหลายทฤษฎีที่ยอมรับกันว่าเป็นจริงและถูกต้องในจำนวนหลายข้อ มีดังนี้
- ปกครองด้วยกฎหมาย หรือหลักนิติรัฐ และยอมรับเฉพาะกฎหมายที่ตราโดยสภานิติบัญญัติที่มาจากการเลือกตั้ง
- หลักการเสียงข้างมากในการเลือกตั้งและในรัฐสภา
- ความชอบธรรม นั่นคือรัฐบาลนั้นต้องมาจากความชอบธรรม เช่น ไม่ทุจริตการเลือกตั้งชนะ

สรุปปรัชญาประชาธิปไตย

- ประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบันมุ่งที่การปกครองให้สมาชิกในสังคมมีการอยู่ดี กินดี มีสิทธิขั้นพื้นฐานให้เท่าเทียมกันที่ทุกคนมีสิทธิควรจะได้โดย เฉพาะทางด้านการศึกษา รักษาพยาบาล เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นต้น สำหรับแนวคิดทางปรัชญาเน้นลงลึกไปถึงส่วนภายในของจิตใจ คือ การปกครองแบบธรรมาธิปไตย ยึดความถูกต้อง ยุติธรรม ถือเป็นหลักสำคัญของการปกครองที่ดีที่สุด

● คำถาม

นักศึกษาคิดว่าความหมายประชาธิปไตย ให้แนวคิดในการปกครอง
ด้านใดบ้าง

แนวคิดการปกครอง แบบ อัตตาธิปไตย โลกาธิปไตย และ
ธรรมาธิปไตยแตกต่างกันอย่างไร

หัวใจสำคัญของปรัชญาประชาธิปไตย คืออะไร

ผู้ปกครองประเทศควรมีคุณธรรมอะไรในการบริหารประเทศให้
ประชาชนมีความสุข

นักศึกษาควรปฏิบัติตนอย่างไรให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย